

ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ
Всеукраїнської олімпіади
Національного університету харчових технологій
з ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
2026

Завдання 1 – 6 мають по кілька варіантів відповідей (А-Г), з яких лише *одна є правильною*. Завдання вважається виконаним правильно, якщо в полі «Відповідь» відповідного завдання записано лише одну літеру, якою позначена правильна відповідь.

Кожна правильна відповідь на завдання 1 – 6 оцінюється в 5 балів.

1. Яка галузь господарства була основною у східних слов'ян?

- А) Кочове скотарство
- Б) Землеробство
- В) Торгівля
- Г) Рибальство

Відповідь : Б

2. Яке плем'я слов'ян займало територію сучасної Київщини?

- А) Древляни
- Б) Поляни
- В) Сіверяни
- Г) Кривичі

Відповідь : Б

3. В якому столітті існувала Київська Русь?

- А) 4 -15 ст.
- Б) 8 -11 ст.
- В) 9 - 13 ст.
- Г) 9 – 14 ст.

Відповідь : В

4. Виберіть рядок, у якому імена київських князів наведено у хронологічному порядку їхнього правління.

- А) Олег, Ольга, Ігор, Святослав
- Б) Аскольд, Ігор, Святослав, Олег
- В) Аскольд, Ігор, Ольга, Святослав
- Г) Ігор, Ольга, Святослав, Ярослав Мудрий

Відповідь : __В__

5. Збори вільних людей у Київській державі, на яких обговорювалися та вирішувалися важливі громадські справи, називалися

- А) Віче
- Б) Дума
- В) Рада бояр
- Г) Магістрат

Відповідь : __А__

6. Гетьман, який піклувався українською наукою, освітою, мистецтвом, меценат:

- А) Кирило Розумовський;
- Б) Павло Полуботок
- В) Пилип Орлик
- Г) Іван Мазепа

Відповідь : _Г__

У завданнях 7 – 8 необхідно установити хронологічну послідовність історичних подій. У поле «Відповідь» кожної частини хронологічної послідовності (1, 2, 3, 4) потрібно вписати лише одну літеру, яка відповідає установленій хронологічній послідовності.

Кожна правильна відповідь на завдання 7 – 8 оцінюється в 5 балів.

7. Установіть хронологічну послідовність історичних подій:

- А) Зборівський договір
- Б) Кам'янецький договір
- В) Білоцерківський договір
- Г) «Березневі статті»

Відповідь: 1 – _А_ ; 2 – _В_ ; 3 – _Б_ ; 4 – _Г_ .

8. Установіть хронологічну послідовність історичних подій:

- А) Берестейська унія
- Б) Андрусівське перемир'я
- В) «Вічний мир»
- Г) Люблінська унія

Відповідь: 1 – _Г_ ; 2 – _А_ ; 3 – _Б_ ; 4 – _В_ .

У завданнях 9 – 11 необхідно установити відповідність між подіями (1, 2, 3) та датами цих подій (А, Б, В). У поле «Відповідь» кожного числа, що відповідає події потрібно вписати одну літеру, яка відповідає даті відповідної події.

Кожна правильна відповідь на завдання 9 – 11 оцінюється в 5 балів.

9. Установіть відповідність між подіями та датами:

- 1 – Прийняття Конституції Пилипа Орлика
- 2 – Обрання гетьманом І. Мазепи
- 3 – Ліквідація Запорозької Січі.

А – 1775 рік

Б – 1687 рік

В – 1710 рік

Відповідь: 1 – В, 2 – Б, 3 – А.

10. Установіть відповідність між подіями та датами:

- 1 – Перше видання «Кобзаря»
- 2 – Ліквідація Задунайської Січі.
- 3 – Польське повстання

А – 1828 рік

Б – 1830-1831 роки

В – 1840 рік.

Відповідь : 1 – В, 2 – А, 3 – Б.

11. Установіть відповідність між подіями та датами:

- 1 – Початок Першої світової війни
- 2 – Визволення території України від німецько-фашистських загарбників
- 3 – Завершення Другої Світової війни

А – 2 вересня 1945 року

Б – 28 липня 1914 року

В – 28 жовтня 1944 року

Відповідь : 1 – Б, 2 – В, 3 – А.

Завдання 12 –13 тесту мають по кілька варіантів відповідей (А-Є), із яких *три є правильними*. У поле «Відповідь» через кому потрібно вписати літери, що відповідають правильним варіантам відповіді відповідного завдання.

Кожна правильна відповідь на завдання 12 – 13 оцінюється в 5 балів.

12. Укажіть, які наслідки мала Перша світова війна.

А – збільшення могутності та впливу Російської імперії

Б – поширення впливу Австро-Угорщини на території Наддніпрянської України

В – загострення економічної кризи в Російській та Австро-Угорській імперіях

Г – надання українцям Австро-Угорської імперії права національно-культурної автономії

Д – загострення соціально-політичної кризи в Російській та Австро-Угорській імперіях

Е – піднесення національно-визвольного руху поневолених народів, у тому числі українського

Є – остаточне вирішення міждержавних територіальних суперечок.

Відповідь : В, Д, Е.

13. Оберіть серед наведених історичних діячів тих, хто брав участь у русі Опору під час Другої світової війни.

А – Іван Кожедуб

Б – Олена Теліга

В – Кузьма Дерев'янка

Г – Олексій Берест

Д – Василь Порик

Е – Амет-Хан Султан

Є – Роман Шухевич

Відповідь : Б, Д, Є.

У завданні 14 потрібно визначити рік коли відбулися події, описані в джерелі. Завдання має чотири варіанти відповіді (А-Г), із яких лише *один є правильним*. У поле «Відповідь» потрібно вписати літеру, якою позначений правильний варіант відповіді.

Правильна відповідь на завдання оцінюється в 5 балів.

14. Коли відбулися описані в джерелі події:

«Протягом багатьох років ми проповідували...культ особи...Це не що інше, як свавілля...Ми повинні засудити практику масових репресій, що була започаткована Сталіним...»

А – 1945 рік

Б – 1964 рік

В – 1953 рік

Г – 1956 рік

Відповідь : ____ Г ____.

У завданнях 15 – 16 слід пояснити терміни та проаналізувати їх.
Творче виконання кожного з цих завдань оцінюється в 5 балів.

15. Поясніть терміни:

«Продподаток», «продрозкладка», «ножиці цін», «бліцкриг», «голокост».
(Обсяг відповіді – 5-8 рядків)

Відповідь: _

1. Продподаток (продовольчий податок) — це фіксований натуральний податок із селянських господарств, запроваджений у 1921 році замість жорсткої продрозкладки для переходу до Нової економічної політики (НЕП).
2. Продрозкладка (продовольча розкладка) — це політика примусового вилучення у селян «надлишків» сільгосппродукції за твердими цінами, яку запровадили більшовики у 1919–1921 роках (доба «воєнного комунізму»).
3. «Ножиці цін» — це економічний термін, що описує значну розбіжність між цінами на товари, які купуються, та товари, які продаються.
4. Бліцкриг (нім. *Blitzkrieg* — «блискавична війна») — це військова стратегія швидкої, маневреної війни, розроблена в Німеччині на початку ХХ століття.
5. Голокост (або Шоа) — це систематичне, державне переслідування та масове знищення нацистською Німеччиною та її колабораціоністами єврейського народу, а також інших етнічних і соціальних груп, протягом 1933–1945 років.

16. Дайте коротку характеристику терміну «хрущовська відлига». В які роки цей період був? (Обсяг відповіді – 5-8 рядків)

Відповідь: «Хрущовська відлига» (1953–1964) – період лібералізації та десталінізації в Україні, що ознаменувався пом'якшенням політичного режиму, припиненням масових репресій, частковою реабілітацією жертв сталінізму, послабленням ідеологічного контролю та відносною демократизацією. Ця доба пов'язана з іменами Микити Хрущова та появою шістдесятників. Основні характеристики періоду: *політична сфера*: зниження рівня терору, реабілітація жертв сталінських репресій, засудження культу особи. *Економіка*: децентралізація управління через створення рад народного господарства (раднаргоспів), спроби покращити ефективність сільського господарства. *Культура*: послаблення ідеологічної цензури, поява творів про правдиве життя, виникнення руху «шістдесятників». *Соціальна політика*: початок масового житлового будівництва, підвищення рівня життя, надання паспортів колгоспникам. У 1964 році Микиту Хрущова усунули від влади, що поклало край періоду реформ та призвело до епохи «застою».

Період суперечливий: поруч із лібералізацією відбувалися непродумані економічні експерименти (наприклад, освоєння цілини) та переслідування церкви.

У завданні 17 необхідно надати відповіді на поставлені запитання. Обсяг відповіді – 0,5-0,7 сторінки тексту.

Творче виконання кожного з цих завдань оцінюється в 10 балів.

17. Характеристика періоду Руїни. Дайте коротку характеристику цього періоду в історії України. Які наслідки періоду Руїни для українських земель?

Відповідь: Термін Руїна історики взяли із численних народних переказів та дум, у яких ідеться про те, що Україна доборолася до краю, "до Руїни". В українській історії то був один із найчорніших і найстрашніших періодів.

Період Руїни (кінець 1650-х — 1687 рр.) — це один із найтрагічніших етапів в історії України, що настав після смерті Богдана Хмельницького. Він характеризується розпадом козацької держави, гострою внутрішньою боротьбою за владу та іноземним втручанням. Хронологічні межі Руїни: охоплює період від смерті Б. Хмельницького (1657 р.) до початку гетьманування Івана Мазепи (1687 р.). Держава розділилася на Правобережну (під впливом Польщі/Туреччини) та Лівобережну (під впливом Московської держави) з окремими гетьманами. Відбувалася постійна боротьба між козацькою старшиною за гетьманську булаву, часта зміна гетьманів та відсутність єдиної сильної влади. Україна перетворилася на арену бойових дій між Московською державою, Річчю Посполитою та Османською імперією. Відбувалося також руйнування господарства, знелюднення цілих регіонів (особливо Правобережжя), масовий перехід населення на Лівобережжя та Слобожанщину. Період завершився, коли Іван Мазепа став гетьманом обох берегів Дніпра, спробувавши стабілізувати ситуацію, проте період Руїни назавжди залишився в історії як час втрачених можливостей для української державності.

Наслідки Руїни стали катастрофічними для української державності, оскільки призвели до територіального розколу Гетьманщини на Правобережну та Лівобережну частини. Тривала громадянська війна та постійні іноземні інтервенції спричинили повний занепад українських земель. Козацька еліта втратила єдність, що дозволило сусіднім державам суттєво обмежити автономію України та перетворити її з активного суб'єкта політики на об'єкт іноземних зазіхань. Зрештою, цей період нівелював більшість здобутків Хмельниччини, заклавши підвалини для подальшої втрати незалежності та закріплення колоніального статусу українських територій.

У завданні 18 необхідно розкрити, проаналізувати та зробити висновки з поставленого запитання. Обсяг відповіді – 0,5 сторінки тексту. Творче виконання цього завдання оцінюється в 10 балів.

18. Дайте характеристику Гетьманату Павла Скоропадського.

Відповідь: Гетьманат Павла Скоропадського (Українська Держава) – це період Української революції з 29 квітня по 14 грудня 1918 р., коли до влади прийшов П. Скоропадський (за підтримки Австро-Німецької коаліції) на зміну Центральній Раді. Характеризувався спробою стабілізації, розбудовою держструктур, культури та освіти за підтримки Німеччини, але через соціальні суперечності, орієнтацію на поміщиків та грамоту про федерацію з Росією втратив підтримку та впав. Основні характеристики Гетьманату щодо державного устрою, то це авторитарний режим з диктаторськими повноваженнями Гетьмана, спроба створення стабільної консервативної держави. У внутрішній політиці проведено скасування соціалістичних реформ УНР, повернення права приватної власності на землю, відновлення роботи банків та підприємств, боротьба з анархією. Найбільше зроблено в культурно-освітній сфері: відкриття понад 100 українських гімназій, заснування Української Академії наук, Національний архів, Національної бібліотеки, Національна опера, університетів у Києві та Кам'янці-Подільському, утвердження української мови. В економічній сфері: запровадження стабільної валюти (гривня), стабілізація фінансової системи. У зовнішній політиці була повна залежність від німецько-австрійського командування. Дипломатичне визнання України низкою держав.

Причини падіння Гетьманату: незадоволення селян через повернення поміщицької землі, соціальна напруга, втрата підтримки через намір федерації з небільшовицькою Росією, що призвело до протигетьманського повстання під керівництвом Директорії.

Голова предметно-методичної комісії
Всеукраїнської олімпіади НУХТ
з історії України, д. і. н., проф.

Надія ЛЕВИЦЬКА